

Information om bröstsmärta på nätet

En netnografisk studie

Jessica Martin & Ida Vuorinen

Lärdomsprov

Förstavård 2020

2023

Lärdomsprov

Jessica Martin & Ida Vuorinen

Information om bröstsmärta på nätet. En netnografisk studie.

Yrkeshögskolan Arcada: Förstavård, 2020.

Identifikationsnummer:

Jessica Martin: 26913 & Ida Vuorinen: 26320

Uppdragsgivare:

Yrkeshögskolan Arcada

Sammandrag:

Detta lärdomsprov är en del av projektet ”Digitalt hälsobeteende” på Yrkeshögskolan Arcada. Den ökade digitaliseringen av samhället har lett till att användandet av smarta mobiler och datorer ökat drastiskt. Ytterligare har även människans intresse för den egna hälsan ökat inom de senaste decennierna. Dessa, i kombination, har lett till att allt fler individer söker primär hälsorelaterad information på internet, i stället för att söka sig till vården. Vem som helst har möjlighet att publicera på internet, vilket leder till otaliga källor och tyvärr varierar dessa källors pålitlighet stort. Syftet med detta lärdomsprov är att utreda vad för nivå av hälsoinformation kring ämnet bröstsmärta som finns tillgängligt på nätet. Frågeställningarna lyder: “Vad för typ av data eller informationskällor är de mest förekommande i internetsökningar om bröstsmärta?” samt ”Hur trovärdiga är de mest förekommande informationskällorna om bröstsmärta i internetsökningar?”. Som teoretisk referensram används digitalt hälsobeteende. Lärdomsprovet är en netnografisk studie och som verktyg används sökmaskinen Google samt Google Trends. Arbetsprocessen följer Kozinets flödesschema med fem steg. Materialet analyseras enligt sex kriterier presenterade av Karlstads Universitet. Resultatet i studien visar att de flesta sökresultat på första sidan i Google leder till företag som erbjuder hälsotjänster, nyhetssidor samt tidningar och artiklar om vårdrekommendationer. Majoriteten av artiklarna påvisar relevant information, men på grund av bristfälliga källhänvisningar, sjunker trovärdigheten.

Nyckelord: Hälsoinformation, internet, bröstsmärta, digitalt hälsobeteende

Degree Thesis

Jessica Martin & Ida Vuorinen

Information about chest pain online. A netnographic study.

Arcada University of Applied Sciences: Paramedic, 2020.

Identification number:

Jessica Martin: 26913 & Ida Vuorinen: 26320

Commissioned by:

Arcada University of Applied Sciences

Abstract:

This thesis work is a part of the “Digital health behavior”- project at Arcada University of Applied Sciences. The increasing digitalization of society has led to a drastically increased use of smart mobiles and computers. In addition, people’s interest in their own health has increased within the last few decades. These, in combination, have led to an increasing number of individuals seeking primary health-related information on the internet, instead of seeking care. Anyone has the possibility to publish on the internet, which leads to countless sources and unfortunately the reliability of these sources varies widely. The purpose of this thesis work is to investigate what level of health information with the subject of chest pain is available online. The questions in this study are: “What type of data or sources of information are the most common in internet searches about chest pain?” and “How reliable are the most common sources of information about chest pain in internet searches?”. Digital health behavior is used as the theoretical frame of reference. This thesis is a netnographic study and the search engine Google and Google Trends, are used as tools. The work process follows Kozinet’s five-step flowchart. The material is analyzed according to six criteria presented by Karlstad University. The results of the study show that most search results on the first page of Google lead to companies that offer health services, news sites as well as newspapers and articles about health care recommendations. Most of the articles provide relevant information, but due to inadequate citations, the trustworthiness drops.

Keywords: Health information, internet, chest pain, digital health behavior

Opinnäyte

Jessica Martin & Ida Vuorinen

Tietoa rintakivusta verkossa. Netnografinen tutkimus.

Yrkeshögskolan Arcada: Ensihoitaja, 2020.

Tunnistenumero:

Jessica Martin: 26913 & Ida Vuorinen: 26320

Toimeksiantaja:

Ammattikorkeakoulu Arcada

Tiivistelmä:

Tämä opinnäyte on osa Ammattikorkeakoulu Arcadan ”Digitaalinen terveystietäytyminen”-projektia. Nykyajan tietotekniikan vuoksi älypuhelimien ja tietokoneiden käyttö on lisääntynyt. Myös ihmisten kiinnostus henkilökohtaisesta terveydestä on lisääntynyt viime vuosikymmenten aikana. Nämä yhdistettynä ovat johtaneet siihen, että yhä useampi henkilö etsii ensisijaisesti vastauksia internetistä, sen sijaan, että hakeutuisi terveydenhuoltoon. Kuka vain voi julkaista tietoa internetissä, mikä johtaa lukuisiin lähteisiin, joiden luotettavuus vaihtelee suuresti. Tämän opinnäytteen tarkoituksena on selvittää, minkä tason terveystietoa aiheesta rintakipu on saatavilla verkossa. Opinnäytetyön kysymykset ovat: ”Minkä tyypin data tai tietolähteet ovat yleisimpiä rintakipuja koskevissa internet- hauissa?” sekä ”Kuinka uskottavia ovat yleisimmät tietolähteet rintakipua koskevissa internet hauissa?”. Teoreettisena viitekehyksenä opinnäytetyössä on ”digitaalinen terveystietäytyminen”. Opinnäytetyö perustuu netnograafiseen tutkimukseen ja työkaluina ovat Google-hakukone sekä Google-Trends. Työprosessi seuraa Kozinetin viisivaiheista kaaviota. Aineisto analysoidaan Karlstadin yliopiston esittämän kuuden kriteerin mukaan. Tulokset työssä osoittavat, että Googlen ensimmäisellä sivulla olevat hakutulokset tarjoavat terveystietopalvelun yrityksiä, uutissivustoja, sanomalehtiä sekä artikkeleita. Suurin osa artikkeleista esittää olennaista tietoa, mutta riittämättömien viittausten vuoksi näiden uskottavuus laskee.

Avainsanat:

Terveystieto, internet, rintakipu, digitaalinen terveystietäytyminen

Innehåll

1	INLEDNING	4
2	CENTRALA BEGREPP	6
2.1	Sökmotorn Google	6
2.2	Google Trends	6
2.3	Health Literacy - Hälsolitteracitet	6
2.4	Bekräftelsebias	7
2.5	Hjärtrelaterad bröstsmärta	7
2.6	Muskelrelaterad bröstsmärta	8
3	BAKGRUND	9
3.1	Val av tidigare forskning	9
3.1.1	Kriterier för forskningskällor	9
3.2	Tidigare forskning	10
3.2.1	Informationssökning	10
3.2.2	Bekräftelsebias	11
3.2.3	Bröstsmärta	11
4	TEORETISK REFERENS RAM	13
5	SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	14
6	METOD	15
6.1	Forskningsfokus	17
6.2	Identifiering av gemenskap samt val av urval	17
6.3	Engagemang, fördjupning och datainsamling	17
6.4	Analys och iterativ tolkning	18
6.4.1	Utvärdering av sökresultat	18
6.5	Presentation av resultat	19
7	ETISKA REFLEKTIONER	20
8	RESULTAT	21
8.1	Google Trends	21
8.2	Sökningar på Google	22
8.3	Källor från sökresultat	22
9	DISKUSSION	25
9.1	Arbetslivsrelevans & Framtida forskning	26
10	KRITISK GRANSKNING	28
	KÄLLOR	30
	BILAGOR	34

1 INLEDNING

Bröstmärta kan vara relaterat till hjärtat men även till musklerna, skelettet, matstrupen, buken eller lungorna (Sydänsairaala, 2017). Därför är det mycket viktigt att utreda orsaken till smärtan för att på bästa sätt kunna vårda den drabbade. På internet finns otaliga källor som behandlar information kring ämnet bröstsmärta, men tyvärr varierar dessa källors pålitlighet stort och därmed har individerna inte alltid möjligheten eller i vissa fall heller kunskapen att tolka vilken av informationen de läser som är sanningsenlig.

Enligt Internetstiftelsen (2020) hade 90% av den svenska befolkningen med en ålder på 12 år och uppåt år 2018 en eller flera smarta mobiler och 93% av befolkningen en eller flera datorer som var uppkopplade till internet. Yle (2016) presenterar att det varje dag görs över 4 miljarder sökningar på Google. Betydelsen av internet i människors liv ökar ständigt och nuförtiden vänder sig människor allt oftare för att söka primär hälsorelaterad information på internet, i stället för att vända sig till professionella inom området. Alla människor har inte heller tillgång till hälsovård i Finland och vårdköerna har redan en längre tid varit mycket långa. Dessa faktorer bidrar ytterligare till hälsorelaterad informationssökning på internet. I allmän kändedom är, att nästan vem som helst kan skriva och publicera information på internet, vilket innebär att informationen inte alltid är pålitlig. Det finns också alltid en risk att den information som hittas på internet tolkas fel.

Enligt Statistikcentralen (2022) orsakade sjukdomar i cirkulationsorgan mest dödsfall i Finland år 2020. I Finland delar nödcentralen ut larm, vilka kommer enligt uppdragskoder. Uppdragskoden berättar larmets karaktär samt hur akut det är. Inom ambulansverksamheten blir uppdragskoden ”704 - Bröstmärta” ständigt mer vanlig. Exempelvis presenterar Kemiläinen et al. (2021) statistik angående antalet bröstsmärtepatienter inom Norra Savolax sjukdistrikt, vilka transporterats med ambulans till Kuopio universitetssjukhus under tiden 16.3-31.5.2019. Antalet patienter var under tidsintervallet sammanlagt 332.

Ett år senare, år 2020, hade antalet patienter under samma tidsintervall, 1.6–31.5, inom samma sjukdistrikt, stigit till 357 (Kemiläinen et al., 2021). Vi, skribenter, har under

tidigare praktiker både inom förstavården och jourverksamheten varit med om flera ”704”- uppdrag och är av den åsikten att de tidigare nämnda antalen bröstsmärtepatienter klargör hur allmänt problemet egentligen är. Ytterligare har vi också ett flertal gånger fått höra hur de patienter vi mött, främst vid uttryckningar med ambulans, väntat hemma med sina symtom i flera timmar till exempel för att de inte vetat vad de skall göra, när de skall ringa 112 eller själv uppsöka vård eller för att de symtom de upplever inte har passat in med den information om bröstsmärta de primärt hittat på internet. Dessa är fortsättningsvis orsaker till att vi som blivande förstavårdare tycker att detta ämne är ytterst viktigt och vill göra en djupare undersökning inom ämnet ”bröstsmärta”.

I detta lärdomsprov kommer vi att studera internetsökningar relaterade till ordet ”bröstsmärta” samt utvärdera de mest förekommande källorna. Nätkällornas trovärdighet utvärderas enligt källanvändning och faktabas enligt kriterier utvecklade vid Karlstads universitet. Resultatet ger läsaren en bild av hurdana källor kring ämnet bröstsmärta som finns tillgängliga på nätet och ytterligare hur relevant och sanningsenlig information nätsidorna presenterar. Resultatet kan användas för att göra vidare forskning kring ämnet samt förtydliga och förbättra informationen på nätet angående bröstsmärta. Ytterligare kan resultatet användas för att öka kunskap samt medvetenhet bland befolkningen.

2 CENTRALA BEGREPP

I följande kapitel presenteras centrala begrepp som är relevanta för kontexten samt för att fördjupa läsarens förståelse för detta lärdomsprov.

2.1 Sökmotorn Google

Google är en sökmotor skapad av det amerikanska Google LLC. Google är den populäraste sökmotorn i Finland, medan sökmotorn Bing skapad av Microsoft kommer på en andraplats (Reinikainen, 2017). I oktober 2018 var Googles marknadsandel 97 procent. Andra sökmotorer som används i Finland är Yahoo! och DuckDuckGo. (StatCounter, 2018, refererad i Vironen, 2018) Enligt Googles landschef Antti Järvinen gjordes 30 miljoner Google-sökningar dagligen i Finland år 2016 (Juvonen, 2016, refererad i Vironen, 2018).

2.2 Google Trends

Google Trends är ett verktyg som sammanställer statistik angående sökningar som gjorts i Googles sökmotor runt om i världen. På nätsidan kan man ange specifika sökord och begränsa sökningen exempelvis till ett visst land eller tidsintervall, läsa om stigande sökningar och statistik angående vad människor har sökt ett visst år. (Menestystarinat, 2020)

De tre populäraste sökningarna i Finland år 2021 var "Iltalehti", "Iltasanomat" och "Sää". Populäraste sökningarna i hela världen år 2021 var i sin tur "Google", "Youtube" och "Facebook". (Google Trends, 2022)

2.3 Health Literacy - Hälsolitteracitet

I dagens samhälle har den enskilda individen alltmer ansvar för tolkandet och beslutsfattandet av hälsoinformation. Individen måste själv bearbeta all fakta om hälsoinformation och ta ställning till vad som är bäst för en själv och bete samt handla i enighet med detta.

På samhällets ansvar är att möjliggöra väsentlig och nödvändig hälsoinformation. (Ringsberg et al., 2020)

Människans kunskap att tolka hälsoinformation kan beskrivas med termen ”Health Literacy”. Enligt Karolinska Institutet (u.å) betyder termen ”Health Literacy” på svenska hälsolitteracitet och betyder följande: ”Individens förmåga att förvärva, förstå och använda hälsoinformation i syfte att bibehålla, främja eller förbättra hälsa, samt att fatta självständiga beslut i hälsofrågor.”

Graden av hälsolitteracitet kan variera beroende på den situation eller det sammanhang en individ befinner sig i. Med andra ord hänger nivån av hälsolitteracitet inte enbart ihop med den utbildning eller kunskap en individ har, utan påverkas av individens mående, livssituation, kultur och omgivning. (Mårtensson & Wängdahl, 2022)

2.4 Bekräftelsebias

Innebär att en person letar efter bekräftelse för det som hen tror på och bortser från information som säger emot hennes övertygelser, med andra ord vill personen bekräfta sin egen världsbild. Tendensen för att en individ använder sig av bekräftelsebias är högre då det handlar om ämnen som är aktuella och väcker starka känslor inom hen. Riskerna med bekräftelsebias uppstår då en persons uppfattning grundar sig på fördomar som är osanna. (Internetstiftelsen, 2021)

2.5 Hjärtrelaterad bröstsmärta

Bröstsmärta kan vara hjärtrelaterad, men kan också orsakas av muskelvärk, skelett, matstrupen, buken och/eller lungorna. Den vanligaste orsaken till bröstsmärta är kranskärlsjukdomar. Det är viktigt att kunna identifiera vad bröstsmärtan beror på, eftersom specifikt hjärtrelaterade bröstsmärtor kan vara livshotande. (Sydänsairaala, 2017)

Det mest förekommande symtomet av bröstsmärta orsakad av hjärtat är en tryckande och klämmande känsla bakom bröstbenet som eventuellt strålar mot övre extremiteter, rygg, nacke, käke eller övre delar av buken. Andning eller byte av ställning påverkar sällan på

smärtan, medan smärtan ofta blir värre då individen rör på sig. Andra symtom av hjärtrelaterad bröstsmärta är andnöd, yrsel och svaghet, illamående samt halsbränna. (Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen Kardiologisen Seuran asettama työryhmä, 2022)

Då man misstänker bröstsmärta orsakad av hjärtrelaterade orsaker tas alltid ett 15–16 leders EKG. Ett EKG används för att fastställa diagnos, i farobedömningen samt vid val av behandlingsmetod. De viktigaste målen vid behandling av en patient med hjärtrelaterad bröstsmärta är lindring av symtom samt förebyggande av skadliga hjärthändelser, d.v.s. död, hjärtinfarkt och återkommande ischemi. (Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen Kardiologisen Seuran asettama työryhmä, 2022)

2.6 Muskelrelaterad bröstsmärta

Muskelrelaterad bröstsmärta orsakas ofta av en uppenbar skada, en stöt eller försträckning, men också av långvarig ansträngning som orsakar irritation i musklerna (Partanen et al., 2010). Smärta vid bröstet kan förekomma då musklerna mellan revbenen blivit överlastade, exempelvis till följd av hård hosta. Då kallas det för *mjukvävnadssmärta*. Olika spänningstillstånd i musklerna kan också orsaka smärta på bröstet, denna smärta beskrivs som *myofascialsmärta*. Detta betyder att muskeln är i en kontinuerlig spänning och ofta även utstrålar smärta till ett annat ställe. Spänning i musklerna kan orsakas av både fysisk och psykisk stress. (Takatalo et al., 2021)

Vid bröstsmärta orsakad av muskler på bukens område brukar smärtan förvärras vid inandning, går smärtan att genom palpering lokaliseras till en specifik punkt samt förvärras inte rörelse märkvärdigt smärtan. (Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen Kardiologisen Seuran asettama työryhmä, 2022)

3 BAKGRUND

I följande kapitel presenteras tidigare forskning angående informationssökning på internet i allmänhet, bekräftelsebias samt forskning kring symtomet bröstsmärta.

3.1 Val av tidigare forskning

För att få aktuella fakta om ämnet sökte vi vetenskapliga forskningar på flera olika databaser. Dessa databaser är följande: EBSCO, Dynamic Health, PubMed, Sage samt ScienceDirect. Sökord som vi använde oss av i dessa sökmaskiner var: ”Searching online for health information AND chest pain”, ”Searching for health online AND statistics”, ”Searching for chest pain online” och ”Searching for health online”.

3.1.1 Kriterier för forskningskällor

Kriterierna för de artiklarna vi valt till detta lärdomsprov är följande:

- artikeln är relevant för detta arbete, d.v.s. behandlar hjärtrelaterad bröstsmärta, bröstsmärta orsakad av andra faktorer än hjärtat, online-sökningar med ordet ”bröstsmärta” eller människors användning av internet,
- artikeln är publicerad på språket finska, svenska eller engelska,
- artikeln är publicerad efter år 2008,
- artikeln är tillgänglig i originaltext,
- artikeln behandlar personer i åldern 20–99,
- artikeln behandlar både män och kvinnor.

Artiklar som exkluderas är:

- artiklar på annat språk än finska, svenska eller engelska
- för arbetet irrelevanta artiklar, vilka behandlar till exempel bröstsmärta relaterad till Covid-19 – viruset eller bröstsmärta orsakad av en tidigare diagnos, relaterad till hjärtat.

3.2 Tidigare forskning

3.2.1 Informationssökning

Enligt statistik söker 59% av vuxna amerikaner hälsoinformation online och 80% av dessa börjar med att söka information genom en sökmotor, så som "Google". (Senecal et al. 2018) Swire-Thompson & Lazer (2020) hävdar att ungefär 5% av alla internetsökningar är hälsorelaterade och enligt statistik fördubblas antalet hälsorelaterade sökningar veckan före ett besök till en akutmottagning. Ytterligare presenterar Swire-Thompson & Lazer (2020) att de flesta individer är av den åsikten att hälsorelaterade internetsökningar stärker deras beslutsfattande angående hälsofrågor, men att förstahandsproblemet är att ha kunskapen att söka med rätt symtom eller diagnos för att få rätt information.

I Finland använder 93% av befolkningen i åldern 16–89 internet och 82% av befolkningen internet flera gånger per dag. Även om siffran är mycket jämn, använder några procent fler män än kvinnor internet. Sammanlagt 62% av befolkningen hade under år 2021 stött på osann eller tvivelaktig information på internet, exempelvis i nyheter eller på sociala medier. Under halva av dessa individer hade kontrollerat informationens sanningshalt, ungdomar något oftare än äldre. (Suomen Virallinen Tilasto, 2021)

En tysk forskning från år 2015 presenterar skillnader mellan könen angående att söka hälsoinformation på internet. I forskningen analyserades sammanlagt 958 frågeformulär, 517 av de svarande var män och 441 kvinnor. Forskningen tyder på att kvinnor allt oftare söker hälsoinformation på hälsoforum och bloggar samt genom sökmotorer så som Google, Bing och Yahoo!. Män påvisades använda olika applikationer för hälsorelaterad informationssökning. (Bidmon & Terlutter, 2015)

Enligt en amerikansk studie från år 2019 korrelerar mängden sökmotorfrågor som relaterar till bröstsmärtesyntom med antalet hospitaliserade patienter diagnostiserade med kranskärlssjukdom. Forskarna märkte även en variation gällande dygnstid och månad: sökfrequensen var som högst mellan kl. 06-08 och ökade från 11% till 39% under vintermånaderna jämfört med sommarmånaderna. (Senecal et al., 2018)

3.2.2 Bekräftelsebias

Malthouse (2022) har gjort en forskning med syftet att utreda i vilken utsträckning människor använder sig av bekräftelsebias då de utvärderar information angående vacciner, mer specifikt Covid-19 - vaccinet. Resultatet av studien påvisade att deltagargrupperna i studien: en grupp för och en mot Covid-19 vaccinering, mer sannolikt korrekt utvärderade bevis som överensstämde med deras övertygelser och mindre sannolikt korrekt utvärderade bevis då bevisen var inkonsekventa och inte stämde med tidigare kunskaper om temat. Resultatet i denna studie tyder på att deltagarna använde sig av bekräftelsebias i stället för att göra den kognitiva ansträngning som krävdes för att granska den data som presenterades.

Swire-Thompson & Lazer (2020) fann ytterligare i sin studie om hälsorelaterade sökningar att individer ofta använder sig av bekräftelsebias då de söker hälsoinformation på internet. Individerna med inledningsvis felaktig kunskap söker följaktligen hälsoinformation på irrelevanta nätsidor som presenterar inkorrekt information för att bekräfta deras felaktiga hypotes angående ämnet.

3.2.3 Bröstsmärta

I en studie av Keselman et al. (2008) utreds deltagarnas kunskap av hjärtrelaterad bröstsmärta, mer specifikt kranskärslsjukdom. Deltagarna fick ett hypotetiskt scenario där deras familjemedlem led av typiska symtom bröstsmärta orsakat av hjärtat. Deltagarna fick sedan självständigt komma till en slutsats vad familjemedlemmen i scenariot led av, med hjälp av att söka hälsoinformation på nätet. En av deltagarna kom till slutsatsen att patienten led av en aneurysm i hjärtat och fyra deltagare till att patienten lider av en hjärtinfarkt. Endast en deltagare kom till slutsatsen att patienten lider av kranskärslsjukdom.

Keselman et al. (2008) hävdar att majoriteten av deltagarna i studien använde sig av bekräftelsebias, vilket i sin tur ledde till flera inkorrekta slutsatser. Felaktiga uppfattningar samt tidigare kunskaper om bröstsmärta och dess symtom ledde till felaktiga sökord som i sin tur orsakade att deltagarna sökte information på irrelevanta webbsidor och endast

informationen som bekräftade tidigare felaktiga hypoteser togs i beaktande. Studien konkluderade att individernas bekräftelsebias hade en stark sammankoppling med deras digitala hälsobeteende.

Haasenritter (2015) undersökte i sin forskning om olika bakomliggande etiologier till bröstsmärta. Studien omfattade sammanlagt ca. 6500 patienter. Studien kom fram till att bröstsmärta kan förklaras genom oförklarad heterogenitet, d.v.s. att bröstsmärta kan orsakas av flera olika bakomliggande orsaker. Hjärt-, och kärlsjukdomar orsakade bröstsmärta hos 13,8% av patienterna, stabila kranskärlssjukdomar hos 6,6% och akuta kranskärlssjukdomar eller hjärtinfarkt bröstsmärta hos 1,5% av patienterna.

Icke hjärtrelaterad bröstsmärta orsakades av andningssjukdomar hos 10,3%, av psykiska sjukdomar hos 9,5%, bukrelaterade störningar hos 5,6%, hos 6% av störningar i matstrupen och 24,5% orsakades av bröstväggssyndrom, vilket innebär en kombination av spända muskler och fel andningsteknik. (Haasenritter, 2015)

4 TEORETISK REFERENS RAM

Vi har valt att använda oss av digitalt hälsobeteende som den teoretiska referensramen. Fenomenet valdes eftersom vi tycker att det är aktuellt och passar bra in på temat som behandlas i detta lärdomsprov, i och med att det digitala hälsobeteendet är i starkt samband med informationssökning på internet och mer specifikt sökningar relaterade till bröstsmärta.

Enligt Svensk MeSH (2022) innebär ordet ”Hälsobeteende” följande: ”En kombination av hälsomedvetande, attityder och beteenden som ligger till grund för individers handlingar rörande den egna hälsan.”. Digitalt hälsobeteende, som själva ordet berättar, innebär att man söker svar på de symtom som man möjligtvis har genom olika digitala hjälpmedel, exempelvis på internet, sociala medier eller i olika digitala tjänster, exempelvis Omaolo, Omakanta, Maisa eller i olika Chat-tjänster (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos [THL], 2022).

Enligt Palo (2022) är individernas hälsolitteracitet, vilket innebär kunskapen att tolka hälsoinformation, starkt i anknytning till det digitala hälsobeteendet. I dagens samhälle utgör den digitala miljön en utmaning för individen, i och med att det finns en enorm mängd information på internet publicerad av både trovärdiga, forskningsbaserade källor och mindre trovärdiga källor, exempelvis erfarenhetsexperter.

Ytterligare är individens digitala hälsobeteende starkt kopplat till myndigheternas förmåga att publicera tydlig och ändamålsenlig hälsoinformation från tillförlitliga informationskällor (Palo, 2022). Det digitala hälsobeteendet utgör en risk specifikt till de individerna med en svagare socioekonomisk ställning, både för att de ofta har en större sjukdomsburda, d.v.s. har oftare problem med hälsan samt för att de har en sämre tillgång till fungerande elektronisk utrustning, så som datorer eller smarttelefoner. (Palo, 2022)

Vidare är även fenomenet e-hälsa starkt kopplat till det digitala hälsobeteendet. E-hälsa innebär att individen använder digitala verktyg samt umgås digitalt med vårdpersonalen för att få aktuell och relevant information. Exempel på digitala verktyg som ger individen

lösningar via nätet är följande: e-recept och digitala journaler, tidsbokning, virtuella besök, möjlighet till att få rådgivning dygnet runt via olika mobiltjänster samt olika applikationer genom vilka individen kan se sin egen hälsoinformation och uppfölja egna mätningar såsom puls, blodtryck och sömn. (Healthylane, 2023)

5 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING

Syftet med denna forskning är att utreda vad för nivå av hälsoinformation kring ämnet bröstsmärta som finns tillgängligt på nätet. Vi vill veta hurdana källor publicerar information relaterad till bröstsmärta och mer specifikt till de sökord i sökmaskinen Google som vi använder oss av i lärdomsprovet. Ytterligare vill vi utreda hur pålitliga fakta dessa källor presenterar, i och med att det är ytterst lätt för vem som helst att publicera texter på internet och påstå att texterna är faktabaserade.

Våra frågeställningar lyder: "Vad för typ av data eller informationskällor är de mest förekommande i internetsökningar om bröstsmärta?" samt "Hur trovärdiga är de mest förekommande informationskällorna om bröstsmärta i internetsökningar?".

6 METOD

Detta lärdomsprov är en netnografisk studie och ingår i projektet ”Digitalt hälsobete-
ende” (Yrkeshögskolan Arcada, 2022).

Yrkeshögskolan Arcada startade projektet för att bredda förståelsen av hälsorelaterade frågor, be-
teenden och utmaningar med hjälp av stora datamängder ur olika datakällor. Utnyttjandet av
användargenererade data ur sökmaskiner, sociala medier och diskussionsforum är för tillfället
en rätt så outnyttjad resurs inom hälsa och välfärd. I bästa fall kan dessa data användas för att
komplettera den bild och den kunskap vi har om olika hälsorelaterade frågor, som sjukdomar,
symtom och attityder. (Yrkeshögskolan Arcada, 2022)

I detta lärdomsprov används den netnografiska metoden av Robert V. Kozinets. Arbets-
processen följer Kozinets flödesschema. Datasamlingen har skett genom att använda
Google Trends för att hitta relevanta sökord relaterade till ordet “rintakipu”. Därefter har
dessa relaterade sökord matats in i sökmotorn Google för att få sökresultat. Dessa källor
har sedan analyserats genom kriterierna som presenteras närmare under rubriken 6.4.1
“Utvärdering av sökresultat”.

Netnografi är ett annat namn för online-etnografi. Netnografi är en uppsättning instrukt-
ioner som relaterar till ett specifikt sätt att utföra kvalitativ forskning av sociala medier
genom att använda en kombination av 25 olika forskningsmetoder grupperade i tre olika
kategorier av datainsamling, data-analys och datatolkning. (Kozinets, 2020)

Netnografin strävar efter att förstå de kulturella upplevelser som råder i samhället och
som återspeglas i olika praxis, nätverk och system på sociala medier. Netnografin strävar
efter sociala sanningar och kulturell förståelse. Netnografi, är enligt Kozinets (2020) föl-
jande:

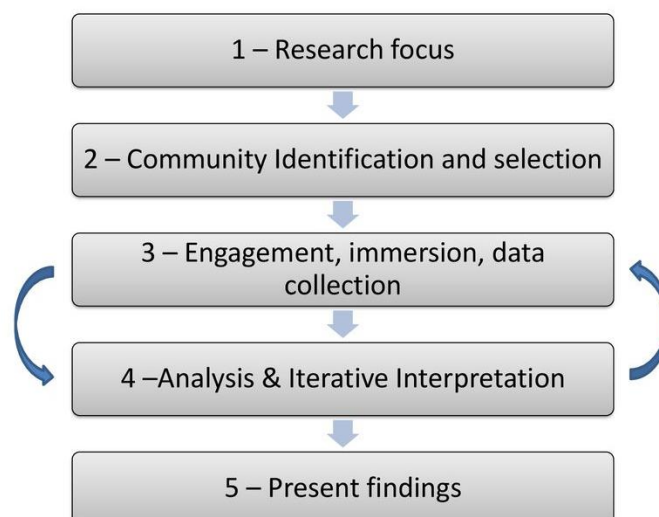
- fokuserad på erfarenheter och kulturell förståelse,
- intresserad av människans vardagliga liv,
- bunden till att utforska sociala system.

Netnografin är koncentrerad på digital spårning. Personer, vilka studerar netnografi, påbörjar endera med sidor på sociala medier eller med att välja särskilda ämnen som sedan utforskas via sociala medier. Efter denna process kan personen fortsätta forskningen genom andra former av datainsamling så som personintervjuer, observation, online-, och mobilintervjuer samt mobilinspelningar. (Kozinets, 2020)

Kozinets (2020) hävdar att forskningsmetoden i en netnografisk studie alltid skall drivas av forskarens mål samt forskningsfrågor. Datainsamlingen bör korrelera med den eller de frågor forskaren försöker få svar på. Olika datainsamlingsmetoder kan användas för att undersöka online-gemenskaper och -kulturer är: undersökningar, intervjuer, tidskrifter, fokusgrupper, strukturell nätverksanalys och etnografi.

Arbetsprocessen i detta lärdomsprov baseras på Kozinets (2020) flödesschema. I korthet strukturerar flödesschemat hur forskaren skall gå till väga för att söka information på nätet samt få olika resultat. Flödesschemat har fem faser: 1. forskningsfokus, 2. identifiering av gemenskap samt val av urval 3. engagemang, fördjupning och datainsamling, 4. analys och iterativ tolkning samt 5. presentation av resultat.

Netnographic Research

Figur 1. Kozinets flödesschema (Ball, 2019)

6.1 Forskningsfokus

Med forskningsfokus menas val av ämne och frågor (Kozinets, 2020). I början av skrivprocessen enades skribenterna om att välja temaområdet ”Digitalt hälsobeteende”, i och med att det intresserade oss båda. Temat för vårt lärdomsprov vidareutvecklades ytterligare till bröstsmärta. Mer specifikt vill vi utreda vad för nivå av hälsoinformation kring ämnet bröstsmärta som finns tillgängligt på nätet. Vi vill veta hurdana källor publicerar information relaterad till bröstsmärta och mer specifikt till de sökord i sökmaskinen Google som vi använder oss av. Ytterligare vill vi utreda hur pålitliga fakta dessa källor presenterar.

6.2 Identifiering av gemenskap samt val av urval

Med identifiering av gemenskap samt val av urval menas i korthet val av sammanhang (Kozinets, 2020). I detta skede funderade vi tillsammans hur vi skulle gå till väga för att få svar på frågeställningarna och genom vilka medel och forum denna information kunde samlas in. Datainsamlingen i detta arbete har skett genom att använda Google Trends för att hitta relevanta sökord för arbetet. Därefter har sökmotorn Google används för att göra sökningen med de utvalda orden och efter detta analyseras sökresultatet i resultatdelen av detta arbete. Vi avgränsade sökningen att endast gälla de källor som uppkom på den första sidan av sökresultat i Google, d.v.s. 10 källor för varsitt sökord. Vi granskar alla källor förutom möjliga annonser på sidan.

6.3 Engagemang, fördjupning och datainsamling

Denna del innebär en deltagande observation i gemenskapen samt insamling av data (Kozinets, 2022). Genom att utnyttja Google Trends och begränsningarna ”Finland” och ”åren 2018–2021”, samt ordet ”rintakipu”, får vi sökningar enligt region samt vilka sökord som är mest populära och därmed vad människor använder för sökord i sökmotorn. På detta sätt kan vi utreda vad som skrivs om bröstsmärta på internet. Sökningen görs på finska, i och med att Google Trends tyvärr inte har tillräckligt insamlad information med sökordet ”bröstsmärta” i regionen Finland för att skapa statistik om sökordet.

6.4 Analys och iterativ tolkning

Analys och iterativ tolkning innebär en djupare analys av materialet samt resultatet (Kozi-
nets, 2020). Genom att använda funktionen ”aiheeseen liittyvät kyselyt” i Google Trends
samt välja tiden ”år 2018–2021” har vi fått de mest förekommande sökorden i relation till
sökordet ”rintakipu”. Resultaten angavs enligt mängden sökningar i relation till maximi-
värdet 100 (Google Trends, 2022). De två mest förekommande orden valdes ut och pla-
cerades sedan i Google-sökmaskinen. Efter detta har sökresultaten reflekterats över en
för en enligt Karlstads Universitets kriterier.

6.4.1 Utvärdering av sökresultat

Källkritik är en vetenskaplig metod som utvecklats inom historievetenskaperna som ett
sätt att avgöra en källas trovärdighet. Källorna skulle då fylla funktionen att ge kunskap
om verkligheten. Att vara källkritisk innebär att värdera den information man tar del av,
dels innebär detta att förstå att vissa källor har högre trovärdighet än andra, dels att vara
medveten om att avsändare av information har ett syfte med sitt budskap. (Myndigheten
för psykologiskt försvar, 2022)

Vi kommer använda oss av Karlstads Universitets (2019) kriterier för att kunna under-
söka trovärdigheten av sökresultaten. Ju mer trovärdig källan är, desto fler svar får vi på
de frågor Karlstads Universitetet presenterar. De 6 kriterier enligt vilka sökresultaten i
detta lärdomsprov reflekteras över är följande:

- Vem är författaren eller utgivaren? Författarens/utgivarens namn, titel eller yrkes-
grupp eller alternativt utgivarens bias i förhållande till det data som forskas. För-
fattarens eller utgivarens bakgrund studeras enligt benämning, ingen djupare ana-
lysis av bakgrund och sociala eller politiska kopplingar görs.
- I vilket syfte är texten skriven? Vad är textens motiv och varför är texten skriven.
- Håller informationen som presenteras som fakta i jämförelse med andra källor?
Är faktan i enighet med Duodecims God medicinsk praxis-rekommendationer

angående bröstsmärta. Rekommendationerna är oberoende nationella behandlingsrekommendationer som baserar sig på evidensbaserade forskningsresultat och som används exempelvis vid sjukhus. (Finska Läkarföreningen Duodecim, 2023)

- Är de primära eller sekundära källor? Primära källor är förstahandskällor, med andra ord ursprungskällor där information publiceras för att ge förstahandsinformation om ett ämne, medan sekundära källor återger information från en primär källa, och kan basera sig på en tolkning eller utvärdering.
- Är källor och referenser angivna? Ifall texten är en sekundär källa, har läsaren tillgång till att få upp primärkällan, exempelvis via en internetlänk.
- När skrevs texten och är året angivet? Är publiceringsdatum och möjliga datum för uppdatering av text angivna.

6.5 Presentation av resultat

Resultatet av denna forskning presenteras i två tabeller enligt de två sökord som använts i Google-sökmaskinen. Detta görs för att förtydliga resultatet för läsaren. I tabellen presenteras även Karlstads Universitets kriterier. Då vi analyserade innehållet på nätsidorna fick vi en tydlig och beskrivande bild av hurdan information relaterad till bröstsmärta människor hittar på nätet samt hurdan information källorna presenterar.

7 ETISKA REFLEKTIONER

I detta lärdomsprov följer vi de forskningsetiska principerna som den Forskningsetiska delegationen i Finland har publicerat år 2019 (Forskningsetiska delegationen, 2019). Vi har enligt principerna varit noggranna och gjort en grundlig undersökning av materialet vi valt, för att försäkra oss om att informationen i materialet är både korrekt och relevant för lärdomsprovet. Vi har dokumenterat alla faser i processen samt bevisar det resultat vi kommit fram till. Vi har arbetat noggrant och omsorgsfullt med forskningsfrågan (Arcada, 2020).

Enligt Kozinets (2020) är de två största utmaningarna vid användningen av den netnografiska metoden att upphålla deltagarnas anonymitet samt att vara noggrann med informerat samtycke, i och med att man i forskningen behandlar data vilken är publicerad av andra människor. Det bör utredas ifall ett forum är privat eller offentligt för att veta ifall ett informerat samtycke krävs. Denna faktor kan i sin enkelhet avgöras med att reda ut ifall en registrering krävs för att komma åt informationen. Ett forum som kräver registrering kan klassas som ett privat forum. De forum som behandlas i detta lärdomsprov kräver ingen registrering och därmed krävs inte heller ett informerat samtycke.

Eftersom forskningen studerar hurdan information finns om bröstsmärta på nätet, bör vi ha angett våra källor och hänvisningar korrekt för att visa vilken information är vår egen och vilken är av andra skribenter samt källor. Arbetet kräver inte forskningslov eller en etisk prövning, i och med att det inte är etiskt känsligt.

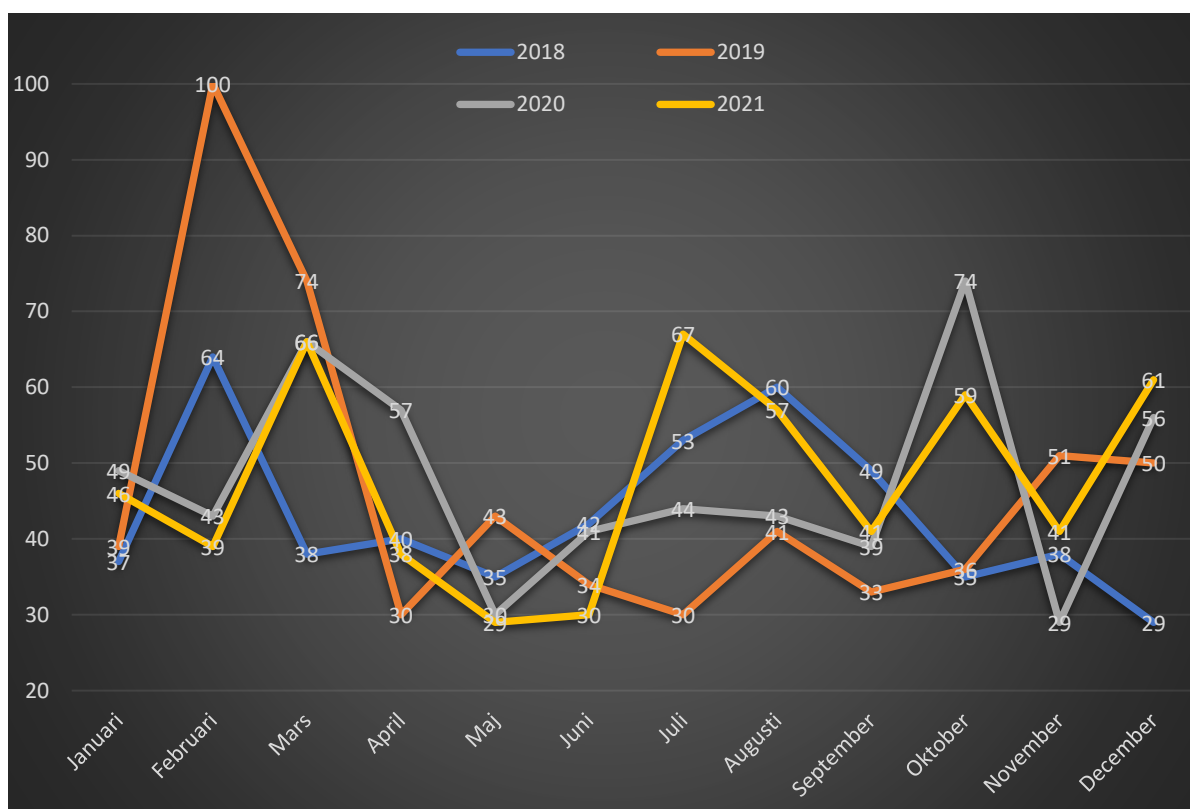
I bakgrunden av skrivandet av detta lärdomsprov har vi läst andra lärdomsprov som grundar sig på netnografiska studier, hälsoinformation och hälsobeteende. Vi har även tagit en del relevant information för vårt lärdomsprov från andra skribenters lärdomsprov. Vi har gjort korrekta källhänvisningar för att inte presentera andras resultat och tankar som våra egna. På detta sätt ger vi erkännande åt originalkällan.

8 RESULTAT

I följande del presenteras forskningens resultat. Resultatet har fått genom att utreda de två mest förekommande sökorden i relation till ordet ”rintakipu” via Google Trends och därefter genom att placera dessa sökord i sökmotorn Google. Resultatprocessen presenteras uppdelad under två underrubriker. Källor från sökresultat presenteras följaktligen också under en egen underrubrik till sist i detta kapitel.

8.1 Google Trends

Diagrammet nedan visar statistik om sökordet ”rintakipu” i Finland under åren 2018–2021. Tyvärr fanns vid tidpunkten av arbetet inte ännu någon sammanställd statistik från året 2022 i Google Trends och därför är statistiken gränsad till år 2021. Man kan tydligt se att användningen av sökordet var som högst år 2019, mer specifikt under februari månad. Detta kan förklaras med Covid-19 - pandemins början i samma tider.

Figur 2. Sökningar med ordet ”rintakipu” under de senaste fyra åren, 2018–2021 (Google Trends, 2022)

Genom funktionen ”aiheeseen liittyvät kyselyt” kan vi få reda på ofta förekommande sökord i relation till sökordet ”rintakipu”. Under åren 2018–2021 har sökorden ”rintakipu oireet” (100), ”rintakipu vasemmalla” (60), ”rintakipu oikealla” (46), ”korona rintakipu” (45) samt ”rintakipu levossa” (35) varit de mest förekommande. Värdet inom parentes anger mängden sökningar i relation till maximivärdet 100. (Google Trends, 2022)

Genom att välja kriteriet ”nousussa” kan vi se att ”korona rintakipu”, ”tukiperäinen rintakipu”, ”korona oireet”, ”koronarokote rintakipu” samt ”koronavirus rintakipu” är de sökord som stigit mest i popularitet under de senaste fyra åren 2018–2021. (Google Trends, 2022)

8.2 Sökningar på Google

De ord som används i den slutliga sökningen i sökmaskinen Google är baserade på ovanstående resultat. De två mest förekommande sökordskombinationer i relation till ordet ”rintakipu” är ”rintakipu oireet” och ”rintakipu vasemmalla” och därför valde skribenterna att endast analysera dessa två kombinationer. Bägge sökningarna på Google gjordes 08.02.2023. Bägge sökordens sökresultat presenteras härefter.

8.3 Källor från sökresultat

Sökresultaten gav varierande källor. Flera resultat leder till artiklar skrivna av specialister inom ämnet, exempelvis kardiologer, med andra ord hjärtläkare, vilka är läkare specialiserade på att undersöka och behandla hjärtsjukdomar (Mehiläinen, 2023). Både Terveystalo samt Sydänliitto har publicerat texter skrivna av kardiologer. Fortsättningsvis har källan publicerad av Terveyskirjasto skrivits av en specialläkare, i detta fall inom allmänmedicin.

En del sökresultat leder till artiklar publicerade av aktörer som strävar till att göra hälsoinformationen lättillgänglig samt förståelig för alla i samhället. Dessa källor består av Klinik, Mehiläinen samt Terveystalo. På Klinik.fi – webbsidan står att Klinik (2023)

strävar till att erbjuda varje finländare chansen att lätt och snabbt utreda vad hälsorelaterade symtom och besvär innebär och vad som bör göras åt dem. Mehiläinen, i sin tur, strävar efter att erbjuda högklassig och trygg information och två av deras huvudvärderingar är ”Kunskap och Färdighet” samt ”Hänsynstagande och Ansvarsfullhet” (Mehiläinen, 2023). Terveystalo vill främja hälsa och välmående bland kunder samt personal (Terveystalo, 2022).

Flera källor var även publicerade av Terveyskirjasto.fi. Terveyskirjasto presenterar tillförlitlig, oberoende och aktuell information om hälsa och sjukdomar. Artiklarna samt instruktionerna på webbsidan är utarbetade av experter och bygger på de nationella behandlingsrekommendationerna som tagits fram av den Finska Läkarföreningen Duodecim samt handböcker för läkare utgivna av Kustannus Oy Duodecim. Innehållet i texterna uppdateras i takt med ny forskning och informationen dessa källor publicerar är därmed av hög validitet. (Terveyskirjasto, 2021)

En av artiklarna i sökresultaten var publicerad av Röda Korset. Finlands Röda Kors är en organisation som hjälper till vid kriser och olyckor samt stödjer människor i alla åldrar både i Finland och utomlands. Verksamheten styrs av organisationens principer. Röda Korset är en av Finlands största frivilligorganisationer. (Röda Korset, 2023) Överraskningsvis hävdar organisationen ändå på deras webbsida, att de inte tar ansvar över materialets felfrihet, fullständighet eller tillförlitlighet. (Punainen Risti, 2023)

Flera av sökresultaten, med bägge sökorden, är texter publicerade av Iltasanomat, Iltalehti och Mtv-Uutiset. Dessa artiklar är skrivna av journalister. I artikeln publicerad av Iltasanomat hänvisar journalisten till Sydänliittos överläkare, dock finns inga referenser eller källor till varifrån informationen är tagen, i och med att artikeln är en sekundärkälla. I artikeln publicerad av Iltalehti hänvisar journalisten att ”överläkaren berättar”, men ingen information angående namnet på läkaren eller referenser samt källor till primärkällan finns att tillgå. Journalisten i artikeln publicerad av Mtv-Uutiset hänvisar till flera artiklar publicerade av Terveyskirjasto, en artikel publicerad av Health.com samt en artikel av Business Insider. Health.com – källan leder till en artikel skriven av en amerikansk hälsojournalist. Texten är granskad av en kardiolog. Business Insider –

länken leder ingenstans, d.v.s. sidan kan inte hittas. Detta innebär att källorna inte är fullständiga i Mtv-Uutiset – artikeln.

Kotiliesi och Hyväterveys har publicerat texter skrivna av tidningarnas egna journalister. Journalisten i Kotiliesi – artikeln citerar en specialläkare, dock fattas alla källhänvisningar. Hyväterveys – artikeln publicerad år 2008 citerar en specialläkare, medan artikeln publicerad 2021 citerar en specialläkare, en professor inom psykiatri samt en överläkare. Även i bägge Hyväterveys – artiklarna fattas alla källhänvisningar.

Alla källor från sökresultat är evaluerade enligt Karlstads Universitets kriterier. Evaluationen är sammanställd i två tabeller enligt de två sökord som användes. Tabellerna finns att tillgå i kapitel ”Bilagor”.

9 DISKUSSION

Målet med detta lärdomsprov är att ta reda på vad människor hittar för information och mer specifikt nivån av hälsoinformation på webbsidorna Google listar upp efter sökord anknutna till bröstsmärta. Med andra ord ville vi veta hurdana källor publicerar hälsoinformation relaterad till sökorden ”rintakipu oireet” samt ”rintakipu vasemmalla”.

Våra frågeställningar lyder således: “Vad för typ av data eller informationskällor är de mest förekommande i internetsökningar om bröstsmärta” samt ”Hur trovärdiga är de mest förekommande informationskällorna om bröstsmärta i internetsökningar”. Efter att ha analyserat webbsidorna relaterade till våra två sökord kunde vi konstatera att de flesta resultat leder till företag som erbjuder hälsotjänster, nyhetssidor samt tidningar och artiklar om vårdrekommendationer. De flesta artiklar bygger på relevant information, men själva trovärdigheten sjunker då skribenten inte är en expert inom området och källhänvisningar till originalinformationen, - eller källan fattas.

Människors ökade användning av internet har lett till ett ökat digitalt hälsobeteende, med andra ord söker individen svar på de symtom som hen har genom digitala hjälpmedel, exempelvis genom sökmaskinen Google (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos [THL], 2022) Enligt Swire-Thompson & Lazer (2020) är 5% av alla internetsökningar hälsorelaterade och antalet hälsorelaterade sökningar dubblas veckan före ett besök till en akutmottagning. Därför är det viktigt att källorna, vilka publicerar information angående bröstsmärtesyntom, är trovärdiga och tydliga för att undvika missuppfattningar bland läsarna.

De mest framkommande informationskällorna i relation till de sökord vi använde oss av innehåller till stora delar relevant och trovärdig hälsoinformation. Tyvärr är det ändå ytterst lätt för vem som helst att publicera information på nätet och påstå sig presentera faktabaserad information. Då vi gjorde sökningarna på Google fick vi tusentals sökvar, vilket i sin tur betyder att dessa källor presenterar obegränsat med information och källornas trovärdighet i sin helhet är varierande.

Något som vi anser vara ett hot inför tolkningen av bröstsmärteinformation på nätet är individens hälsolitteracitet samt bekräftelsebias. Hälsolitteracitet, innebär individens kunskap att tolka hälsoinformation (Palo, 2022). Bekräftelsebias, i sin tur, innebär att en person letar efter information som bekräftar tidigare uppfattningar (Internetstiftelsen, 2021) I slutändan har varje människa ansvaret för att utveckla sin individuella kunskap kring hälsobeteende samt tolkning av texter.

Swire-Thompson & Lazer (2020) presenterar att de flesta individer anser att hälsorelaterade internetsökningar stärker deras beslutsfattande angående hälsofrågor, men att första-handsproblemet är att söka med rätt symtom eller diagnos för att få rätt information. Något som vi anser att kunde underlätta detta dilemma är noggrannare kriterier för nya informationskällor som publiceras på nätet samt strängare övervakning av nuvarande källor, så att läsare undviker felaktig information. Även myndigheterna kunde ta ett större ansvar för publiceringen av hälsoinformation, eftersom det enligt Palo (2022) är starkt kopplat till individernas digitala hälsobeteende.

9.1 Arbetslivsrelevans & Framtida forskning

Detta lärdomsprov ger en inblick i hurudana informationskällor om bröstsmärta människor hittar på internet samt hur trovärdig och relevant den presenterade informationen är. Vårdpersonal kan med hjälp av resultatet betona hur viktigt det är att alltid söka vård vid bröstsmärtesyntom samt att symtomen alltid bör undersökas. Mer specifikt kan förstavårdare i sitt arbete inom ambulansverksamheten betona att det alltid är bättre att ringa nödcentralen vid uppkomst av symtom än att låta bli eller bara lita blint på information om ämnet som hittas på webben.

Vårdpersonalen bör också ta i beaktande att det digitala hälsobeteendet ständigt ökar eftersom världen blir alltmer digitaliserat. Desto mer individer söker information från internet, kan det i sin tur orsaka felaktiga uppfattningar angående hälsoinformation. Vårdpersonalen kunde understryka hur viktigt det är att individen alltid primärt skall söka sig till vård vid symtom och få svar på hälsorelaterade frågor av kunnande inom ämnet, exempelvis läkare. Symtom skall alltid undersökas ordentligt.

Å andra sidan kan det ökade digitala hälsobeteendet vara en nytta för samhället, då individerna kan ta mer ansvar för sin hälsa genom att snabbt få tillgång till hälsorelaterad information. För att förebygga missuppfattningar, kan vårdare råda individer att endast söka hälsoinformation på evidensbaserade webbsidor, så som på Terveyskirjasto-tjänsten, för att få trovärdig och relevant information.

Framtida forskning som fortsättning på detta lärdomsprov är att det kunde vara indikerat att komma upp med en webbsida eller en så kallad handbok eller applikation där det presenteras evidensbaserad information om bröstsmärta, exempelvis orsaker, symtom, egenvård, själv bedömning samt viktiga telefonnummer vid uppkomst av symtom eller vid symtomfria individers hälsofrågor. Även allmänt bör informationen angående bröstsmärta på nätet förtydligas och förbättras.

10 KRITISK GRANSKNING

Vi har valt att genomföra en netnografisk studie då vi ansåg denna metod vara mest lämpad utifrån studiens syfte. I detta lärdomsprov studeras fenomen på internet, samt utövas digital spårning, till vilket den netnografiska metoden passar utmärkt. Användningen av Kozinets flödesschema har dokumenterats enligt de faser den delas upp i, det finns alltså dokumentation om arbetsprocessen.

Ytterligare är en orsak till val av netnografisk studie att vi genom icke-deltagande observation inte fysiskt eller socialt är i kontakt med våra forskningspersoner. Detta innebär att vi som skribenter inte i detta fall kan påverka deras uttalanden, i och med att de inte är medvetna att vi observerar deras beteenden. David & D. Sutton (2016) skriver att det dock aldrig är möjligt att forma en framställning av verkligheten, vilken är lik en spegling. Detta innebär att det som forskaren läser och väljer att beakta samt hur tolkningen av materialet görs oundvikligen formar det data som samlas in.

Valet av en netnografisk studie medför flera viktiga etiska överväganden, vilket i vår studie särskilt handlar om att skydda integriteten till de skribenters källor vi använt samt hänvisa korrekt till dessa källor. Informationen i själva träffresultaten som vi använt oss av och presenterar i resultatdelen grundar sig på olika källor och dessa källhänvisningar har gjorts korrekt enligt APA 7 – systemet. (Karolinska Institutet, 2022) Läsaren har alltid tillgång till den originalkälla som använts i detta lärdomsprov.

Enligt Yle (2016) görs över 4 miljarder sökningar på Google dagligen. Därför är det relevant för själva informationssökningen i detta lärdomsprov att använda sig av den statistiskt populäraste sökmaskinen i hela världen. Användningen av Google som sökmaskin gör är att det är enkelt att få information samt hitta svar på forskningsfrågorna. En nackdel med användningen av Google är att vem som helst har tillgång till att skriva vad som helst utan att materialet har genomgått en källkontroll. Ytterligare begränsas vårt lärdomsprov en del eftersom vi har begränsat sökorden till finska ord, vilket innebär att vi inte får maximalt med resultat i sökmotorn.

Användningen av Google Trends medför aktuell och relevant information då det finns information från och med 2004 framåt ända tills denna dag. Google Trends skapar trender som visar utvecklingen av fenomen under en tidsperiod, som användaren själv kan bestämma. Svagheter med Google Trends är att man lätt kan justera inställningarna fel, vilket gör att validiteten blir lägre. (Kallio, 2022)

KÄLLOR

- Ball, S. (2019). *Netnography – An Overview of online ethnographic research*. Slideplayer. <https://slideplayer.com/slide/14979602/>
- Bidmon, S., & Terlutter, R. (2015). Gender differences in Searching for Health Information on the Internet and the Virtual Patient-Physician Relationship in Germany: Exploratory Results on How Men and Women Differ and Why. *Journal of Medical Internet Research*. Förhandspublicering online. <https://www.doi.org/10.2196/jmir.4127>
- David, M., & Sutton, C. (2016). *Samhällsvetenskaplig metod*. 1 uppl. Studentlitteratur AB
- Finska Läkarföreningen Duodecim. (2023). *God Medicinsk Praxis*. Duodecim God Medicinsk Praxis. <https://www.kaypahoito.fi/sv/>
- Forskningsetiska delegationen. (2019). *Anvisningar för etikprövning inom humanvetenskaperna*. Forskningsetiska Delegationen. <https://tenk.fi/sv/anvisningar-och-material/anvisningar-etikprovning-inom-humanvetenskaperna>
- Google Trends. (2022). *Rintakipu*. Google Trends. <https://trends.google.com/trends/explore?cat=45&date=today%205-y&geo=FI&q=rintakipu>
- Google Trends. (2022). *Tutki - Suomi*. Google Trends. <https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%202021-12-31&geo=FI>
- Google Trends. (2022). *Tutki – Koko Maailma*. Google Trends. <https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%202021-12-31>
- Haasenritter, J., Biroga, T., Keunecke, C., Becker, A., Donner-Banzhoff, N., Dornieden, K., Stadje, R., Viniol, A., & Bösner, S. (2015). Causes of chest pain in primary care – a systematic review and meta-analysis. *Croatian Medical Journal*. Förhandspublicering online. <https://www.doi.org/10.3325/cmj.2015.56.422>
- Helathylane. (2023). *Vad är e hälsa?*. Healthylane. <https://www.healthylane.se/17/83/vad-ar-e-halsa/>

- Internetstiftelsen. (2020). *Så har internetvanorna förändrats de senaste 20 åren*. Internetstiftelsen. <https://internetstiftelsen.se/nyheter/sa-har-internetvanorna-forandrats-de-senaste-20-aren/>
- Internetstiftelsen. (2021). *Bekräftelsebias*. Internetkunskap. <https://internetkunskap.se/artiklar/ordlista/bekraftelsebias/>
- Kallio, S. (2022). *Google Trends käyttöopas – Näin tutkit hakukonetrendejä*. Santeri Kallio. <https://santerikallio.com/google-trends-opas/>
- Karlstads Universitet, (2019). *Källkritik*. Karlstads Universitet. <https://www.kau.se/bibliotek/sok/sokhjalp-och-guider/guider-manualer/kallkritik>
- Karolinska Institutet. (u.å). *Health Literacy*. Svensk MeSH. <https://mesh.kib.ki.se/term/D057220/health-literacy>
- Karolinska Institutet. (2023) *Referensguide för APA 7*. Universitetsbiblioteket. <https://kib.ki.se/skriva-referera/skriva-referenser-apa-vancouver/referensguider/referensguide-apa-7>
- Kemiläinen, H., Martikainen T., Bendel, S., Reinikainen M., Kurola J., & Lönnroos E. (2021). Ensihoidon ja päivystyksen potilasmäärät vähenivät poikkeusolojen aikana. *Lääkärilehti*, 76(4), 202–205.
- Keselman, A., Browne, A., & Kaufman, D. (2008). Consumer Health Information Seeking as Hypothesis Testing. *JAMIA*. Förhandspublicering online. <https://doi.org/10.1197/jamia.M2449>
- Klinik. (2023). *Mikä on Klinik?*. KLINIK. <https://klinik.fi/mika-on-klinik>
- Kozinets, R. (2020). *Netnography: The Essential Guide to Qualitative Social Media Research* 3 uppl. <https://books.google.fi/books?id=aLeSDwAAQBAJ&dq=the+essential+guide+to+qualitative+social+media+research&hl=fi&lr=>
- Malthouse, E. (2022). Confirmation bias and vaccine-related beliefs in the time of COVID-19. *Journal of Public Health*. Förhandspublicering online. DOI: <https://doi.org/10.1093/pubmed/fdac128>
- Mehiläinen. (2023). *Kardiologi eli sydänsairauksien erikoislääkäri*. Mehiläinen. <https://www.mehilainen.fi/sydan-ja-verisuonitaudit/kardiologi>
- Mehiläinen. (2023). *Utgångspunkten för Mehiläinens hållbarhet är ansvar och omsorg om människor och samhälle*. Mehiläinen. <https://www.mehilainen.fi/sv/foretags-uppgifter/mehilainens-foretagsansvar>

- Menestystarinat Oy. (2020). *Hyödynnä Google Trendsin tarjoama tieto hakujen trendeistä*. Menestystarinat. <https://menestystarinat.fi/blogi/hyodynna-google-trends-tarjoama-tieto-hakujen-trendeista/>
- Myndigheten för psykologiskt försvar. (2022). *Det psykologiska försvaret*. Myndigheten för psykologiskt försvar. <https://www.mpf.se/vart-uppdrag/>
- Mårtensson, L. & Wångdahl, J. (2022). *Hälsolitteracitet*. Hälsolitteracitet. <http://www.halsolitteracitet.se>
- Palo, K. (2022). *Terveysten lukutaito määrittää terveyskäyttäytymistä*. *Hammaslääkärilehti*. <https://hammaslaakarilehti.fi/terveyden-lukutaito-maarittaa-terveyskayttaytymista/>
- Partanen, J., Ojala, T., & Arokoski, J. (2010). Myofaskiaalinen kipuoireyhtymä-lihasjuostekipu. *Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim*. 126(16):1921-9. <https://www.duodecimlehti.fi/duo99024>
- Punainen Risti. (2023). *Tietosuoja ja Punainen Risti*. Punainen Risti. <https://www.punainenristi.fi/tietosuoja/>
- Reinikainen, P. (2017). *Kaipaatko vaihtelua Googlelle? 4 hakukonetta, joita kannattaa kokeilla*. Mtv Uutiset. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/kaipaatko-vaihtelua-googlelle-4-hakukonetta-joita-kannattaa-kokeilla/6318344#gs.vofmgn>
- Ringsberg, K., Olander E., & Tillgren, P. (2020). *Health literacy (2 uppl.)*. Studentlitteratur.
- Röda Korset. (2023) *Röda Korsets principer*. Röda Korset. <https://www.rodakorset.fi/vart-arbete/principer/>
- Saarela, O. (2021). *Rintakipu*. Terveyskirjasto. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00324>
- Senecal, C., Widmer, J., O. Lerman, L., & Lerman, A. (2018). Association of Search Engine Queries for Chest Pain With Coronary Heart Disease Epidemiology. *JAMA Cardiology*. Förhandspublicering online. DOI:10.1001/jamacardio.2018.3459
- Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen Kardiologisen Seuran asettama työryhmä. (2022). *Sepelvaltimokohtaus*. Käypä Hoito. <https://www.kaypa-hoito.fi/hoi50130?tab=suositus>
- Suomen Virallinen Tilasto. (2021). *Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö* (ISSN=2341-8699). Tilastokeskus. https://www.tilastokeskus.fi/til/sutivi/2021/sutivi_2021_2021-11-30_tie_001_fi.html

- Statistikcentralen. (2022). *Dödsorsaker*. Statistikcentralen.
https://www.stat.fi/til/ksyyt/index_sv.html
- Swire-Thompson, B., & Lazer, D. (2020). Public Health and Online Misinformation: Challenges and Recommendations. *Annual Review of Public Health*. Förhandspublicering online. DOI: <https://doi.org/10.1146/annurev-publhealth-040119-094127>
- Sydänsairaala. (2017). *Bröstmärta., Hur känner man igen hjärtrelaterad bröstsmärta*. Sydänsairaala. <https://www.sydansairaala.fi/sv/information/brostsmarta-2/>
- Sørensen K., Pelikan JM., Röthlin F., Ganahl K., Slonska Z., Doyle G., Fullam J., Kondilis B., Agrafiotis D., Uiters E., Falcon M., Mensing M., Tchamov K., van den Broucke S., & Brand H. (2015). Health literacy in Europe: comparative results of the European health literacy survey (HLS-EU). *European Journal Of Public Health*. Förhandspublicering online. <https://www.doi.org/10.1093/eurpub/ckv043>
- Takatalo, J., Rytönen, P., & Hirvimäki, M. (2021). Rintakehän tuki- ja liikuntaelinperäiset kiputilat. *Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim*. 137(10): 1091-1097. <https://www.duodecimlehti.fi/duo16239>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2022). *Digitaaliset ratkaisut*. THL. <https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/mielenterveyspalvelut/digitaaliset-ratkaisut#Chat-palvelut>
- Terveyskirjasto. (2021). *Tietoa Terveyskirjastosta*. Duodecim Terveyskirjasto. <https://www.terveyskirjasto.fi/info/terveyskirjasto#s1>
- Terveystalo. (2022). *Vastuullisuus terveystalossa*. Terveystalo. <https://www.terveystalo.com/fi/yhtio/laatu-ja-vastuullisuus/vastuullisuus-terveystalossa>
- Vironen, E. (2018). *Hakukoneiden käyttö juttujen ideoinnissa*. (Examensarbete). Theseus. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/156248/Vironen_Elina.pdf?sequence=1
- Yle. (2016). *Tillgång till internet – En mänsklig rättighet?*. Yle. <https://svenska.yle.fi/a/7-1031944>

BILAGOR

Bilaga 1. Sökningar med ordet "rintakipu oireet"

Webbsida	Författare/ utgivare	Syfte	Fakta- informat- ion	Primär/ sekun- därkälla	Källor/ referenser	Datum/ uppdateringsdatum
Sydän.fi	Kardiolog	Upplyser allmänna symtom för bröstsmärta	Ja	Primär	Nej	1.8.2019
Punainen-risti.fi	Organisationen Punainen Risti	Presenterar symtom samt första hjälp vid bröstsmärta	Nej	Primär	Nej	8.2.2022
Terveyskirjasto.fi	Specialläkare inom allmänmedicin	Presenterar orsaker samt vård av bröstsmärta	Ja	Primär	Ja	19.8.2021
Terveystalo.com	Kardiolog	Presenterar orsaker till bröstsmärta, uppmanar alltid att söka vård vid symtom	Ja	Primär	Ja	10.8.2022
Sydän.fi	Kardiolog	Upplyser allmänna symtom för bröstsmärta	Ja	Primär	Nej	1.8.2019
Mehiläinen.fi	Företaget Mehiläinen	Presentera bröstsmärtesyntom	Ja	Primär	Nej	Finns ej
Kotiliesi.fi	Journalist på Kotiliesi - tidningen	Skriver om farlig och ofarlig bröstsmärta	Delvis	Sekundär	Nej	4.9.2022
Is.fi	Journalist på Iltasanomattidningen	Skriver om 8 symtom	Delvis	Sekundär	Nej	11.3.2017
Mtvuutiset.fi	Journalist på Mtv-utiset	Presenterar hur man avskiljer farlig bröstsmärta	Delvis	Sekundär	Ja	27.2.2020
Hyväterveys.fi	Journalist på Hyvä terveys - tidningen	Presenterar hur man avskiljer farlig bröstsmärta	Delvis	Sekundär	Nej	14.8.2008

Bilaga 2. Sökningar med ordet "rintakipu vasemmalla"

Webbsida	Författare/ utgivare	Syfte	Fakta-in- formation	Primär/ sekundär källa	Källor/ referenser	Datum/ update- ringsdatum
Terveyskirjasto.fi	Specialläkare inom allmänmedicin	Presenterar orsaker samt vård av bröstsmärta	Ja	Primär	Ja	19.8.2021
Duodecimlehti.fi	Hälsocentral-läkare	Presenterar berättelse där patient lidit av bröstsmärta som visade sig vara bältros	Nej	Sekundär	Nej	2001
Mtvuutiset.fi	Journalist på Mtv	Presenterar hur man avskiljer farlig bröstsmärta	Delvis	Sekundär	Ja	27.2.2020
Kotiliesi.fi	Journalist på Kotiliesi-tidningen	Skriver om farlig och ofarlig bröstsmärta	Delvis	Sekundär	Nej	4.9.2022
Terveystalo.fi	Kardiolog	Presenterar orsaker till bröstsmärta, uppmanar alltid att söka vård vid symtom	Ja	Primär	Ja	10.8.2022
Sydän.fi	Kardiolog	Upplýser allmänna symtom för bröstsmärta	Ja	Primär	Nej	1.8.2019
Hyväterveys.fi	Journalist på Hyvä terveys-tidningen	Uppmanar människor med bröstsmärta att alltid uppsöka vård	Ja	Sekundär	Nej	28.10.2021
Is.fi	Journalist på Iltasanomattidningen	Skriver om 8 symtom	Delvis	Sekundär	Nej	11.3.2017
Iltalehti.fi	Journalist på Iltalehti-tidningen	Presenterar bröstsmärtesyntom hos kvinnor	Ja	Sekundär	Nej	16.4.2015
Klinik.fi	Klinik-företaget	Presenterar olika typer av bröstsmärta och kriterier för att uppsöka vård	Ja	Primär	Ja	20.9.2018